

BERAT GECEŚİ (Vaaz)

Prof. Dr. Ömer MENEKŞE

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِيْنَ وَلَا عُذْوَانَ اِلَّا عَلٰى الظَّالِمِيْنَ ،
وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى اَشْرَفِ الْخَلْقِ وَ الْمُرْسَلِيْنَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ طَهْ الْاَمِيْنَ
وَ عَلٰى اٰلِهٖ وَ صَحْبِهٖ اَجْمَعِيْنَ

Bizleri yoktan var eden, varlığından haberdar eden, Müslümanlıkla müşerref kılan Rabbimize hamdü senâlar olsun. Salât ve selam, tahiyyatü kiram, en güzel ihtiram Hz. Âdem'den efendimiz aleyhi's-salâtü ve's-selâm'a kadar kutlu yolun bütün rehberlerine, bütün peygamberlerin üzerine olsun.

Çok aziz ve muhterem Müslümanlar!

Üç ayların ikincisi olan Şaban-ı Şerif'in 15. Gecesi yani Berat gecesine bizleri ulaştıran Rabbimize hamdü senâlar olsun.

Berat Kelimesinin Anlamı

Cenâb-ı Hak bazı günleri bazı gecelerden, bazı ayları müstesna bir lütuf anları olarak ihsan etti. İçinde bulunduğumuz Şâban-ı Şerîf, müstesna aylardan, hassaten Şâban'ın 14'ünü 15'ine bağlayan gece, Beraat gecesi, mübarek gecelerden biri olmuş oluyor.

Berat kelimesi, Arapça'dan Türkçe'ye geçmiş ve Türkçeleşmiş bir kelimedir. Kişinin kendisine isnat edilen suç ve cezadan kurtulması, beraat etmesi demektir. Ve bizler Allah'ın rahmetine, mağfiretine mazhar olunmayı ümit ettiğimiz için bu geceyi berat gecesi olarak isimlendirmişiz.

Bu gece, değişik adlarla da anılmakta...

Bu geceye, bereketli ve feyizli bir gece olması sebebiyle 'Mübârek'; kulların günahlarının affolunması ve temize çıkmaları sebebiyle 'Berâet'; kulların ihsana kavuşmaları nedeniyle 'Rahmet', geceyi iyi değerlendiren kulların seçilerek salih kullar arasına alınması sebebiyle 'Berâe veya Sakk' adı da verilmekte...

Fazîletine binâen bu geceye "Leyle-i Mübâreke" deniyor. Yani Cenâb-ı Hakk'ın rahmetinin, af ve mağfiretinin yoğun olarak tecellî ettiği gece buyruluyor.

"Leyle-i Berâe" buyruluyor. Yani kurtuluş berâtını, kurtuluş belgesini alma gecesi.

“Leyle-i Sakk” buyruluyor. Vesika, senet, belge gecesi.

“Leyle-i Rahmet” deniliyor.

Yıllık İlahî Program

Bilindiği üzere yıllık bir program çerçevesinde yürütülen ekonomik-ticari faaliyetler, yılsonunda, o program esaslarına göre kontrol edilir, gözden geçirilir... Kâr-zarar hesapları yapılır. Kesin hesabın tespitinden sonra da gelecek yılın programı hazırlanarak gereken şeklini alır.

Her yıl tekrar edilen bu kontrol ve tespit işlemleri sayesinde, ekonomik hayatta düzenli-istikrarlı ve sağlam bir gelişmenin-ilerlemenin temini mümkün hale gelir.

Dilerseniz bu misalin ışığında manevi hayatımıza ve faaliyetlerimize bir göz atalım...

Dünya, ebedî hayat olan ahiret hayatının kazanılması için yaratılmış bir manevi ticaret yeri olduğuna göre, o ticaretle ilgili faaliyetlerin de yıllık muhasebeye tabi olması gayet tabiidir.

Bu muhasebenin en önemli vakti de üç ayların içindedir... **Regâib, Mi'rac, Berat Kandili** ile başlayıp **Kadir Gecesi**yle biten devreye rastlar.

Tefsirlerde Duhân sûresinin 2, 3 ve 4. âyetlerinin Berat Gecesinden bahsettiği bildirilmektedir. Cenab-ı Hak buyuruyor ki:

حُمِّ ۞ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ۞ اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَارَكَةٍ اِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ ۞
فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيمٍ ۞ اَمْرًا مِّنْ عِنْدِنَا اِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ۞ رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ
اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۞

“Hâ. Mîm. Apaçık olan Kitab'a andolsun ki, biz onu (Kur'an'ı) mübarek bir gecede indirdik. Kuşkusuz biz uyarıcıyızdır. Katımızdan bir emirle her hikmetli işe o gecede hükmedilir. Çünkü biz, Rabbinin bir rahmeti olarak peygamberler göndermekteyiz. O işitendir, bilendir.” (Duhân, 44/1-6).

İslâm âlimlerinin çoğunluğuna göre ayette geçen bu mübarek gece, Kadir Gecesidir.

Çünkü diğer âyetlerde Kur'an'ın ramazan ayında (el-Bakara, 2/185) ve Kadir gecesinde (el-Kadr, 97/1) indirildiği belirtilmektedir. Tâbiîn âlimlerinden İkrime'nin de dâhil olduğu bir grup âlim ise Duhân sûresindeki âyetle Berat gecesine işaret edildiği kanaatindedir.

Bu iki yoruma ilave olarak, Kur'an-ı Kerim'in tamamının Berat gecesi Levh-i Mahfuzdan dünya semasına indiği, Kadir gecesinde de âyetlerin peyderpey inmeye başladığı şeklinde üçüncü bir yorum daha yapılmıştır.

Berat gecesi, Kuran-ı Kerim'in Levh-i Mahfuzdan dünya semasına toptan indirildiği gecedir. Buna **inzâl** denir.

Kur'an-ı Kerim, Rasûlullah Efendimizin (s.a.v.) peygamberliği süresince, Cibrîl-i Emîn vasıtasıyla 23 yılda, sebepleri ortaya çıktıkça peyderpey, yavaş-yavaş, sûre-sûre, âyet-âyet tedricen indirilmiştir. Buna da “**tenzîl**” denir.

Allah Teâla,

وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ

“**Muhakkak ki O (Kur'an) âlemlerin Rabb'inin tenzîldir (O'nun indirmesidir)**”[Şuara, 26/192.] buyurmuştur.

Her iki tefsiri telif eden/birleştiren diğer bir görüşe göre de, hikmetli işlerin ayırımının yapılmasına Berat Gecesinde başlanmakta ve bu iş Kadir Gecesine kadar devam etmektedir. ^{(bk. Elmalılı, V, 4293-4295).}

Yine Duhân sûresinde; “*Bütün hikmetli işler o gecede tefrik olunur.*” buyrulur.

Bu hikmetli işler nelerdir ve âyetin manası nedir?

En doğrusunu elbet Allah Teâla bilir, ama “kendisinde her türlü işin tefrikinin yapıldığı” tarifi ile “**Berat**” ı buluşturmak doğru ise, ortaya çıkan manayı şöyle çerçevelemek mümkün olur:

İnsanın yapıp ettiği her şeyin notu bu gecede belirlenir. Bir ayırım - tefrik yapılır. İnsanın müsbetleri - menfileleri tefrik edilir. Her biri kendi dosyasına konur. Ve sonunda hak edenler için bir ‘**Berat**’ verilir.

Bildiğimiz bir şey var ki, insanla ilgili nihai değerlendirme Mahşer günü yapılacaktır. Büyük muhasebe o gündür. Mutlak tefrik o günde (yevmeizin) olacaktır.

إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ

“O gün varıp durulacak yer sadece rabbinin huzurudur.”(Kıyâme, 75/12)

Ama acaba, oraya varmadan önce henüz dünya hayatında iken, diyelim böyle özel bir gecede, geçen bir yılın muhasebesi yapılmakta ve insanın hayat kitabı Mahşer zamanına yönelik olarak ciltler halinde dercedilmekte midir?

Ve insanoğlu her yıl bir "Berat" alıp alamama noktasına gelmekte midir?

Ve insana "Burada alamadığın beratları, ebedi dünyada da bulamazsın" gibi bir ihtar yapılmakta mıdır?

Ümit edebiliriz ki sonsuz rahmet - meveddet sahibi Hâlik-u Zülcelâl, insana neredeyse son nefesine kadar bir kurtuluş ipi sunmaktadır. Bütün hayatı boyunca insana, gönderildiği bu dünya sınavından başarıyla çıkması için fırsat üstüne fırsat tanımaktadır.

Gündüzler boyunca... Geceler boyunca...

Sanki "Gel" çağrısı çınlayıp durmaktadır.

Bu geceler - günler her yıl geliyor. Her birine hususi manalar yüklenmiş. Kimine "mübarek" denmiş, kimine "bin yıllık bereket" izafe edilmiş...

"Gündüzlerde kaybolduysan gecelerin derinliğinde ara kendini", "Günler içinde kaybolduysan aylar içinde, yıllar içinde ara kendini" dercesine bir çağrı afakta yankılanıp duruyor.

Belli ki mutlak hesaplaşma Beraat Gecesi değildir. Berat Gecesi yapılacak tefrik, nihai tefrik değildir.

Ancak belli ki Mahşer günü alınacak “**Berat**” ın hazırlığı bugünlerin ve bu gecelerin içinde...

İşte Üzerinde nefis gibi dehşetli bir baskın gücün yönlendirici tesirini hisseden, bu yüzden de uzunca bir ömrün insicamını korumakta zorlanacak olan insanoğlu için, adeta ara “**hesaplaşma durakları**” oluşturulmuş. Bunlar arasında ‘**Berat**’, Mahşer’i insan hayatına taşıyan en uyarıcı duraklardan birisi...

عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ: هَلْ تَدْرِينَ مَا هَذِهِ اللَّيْلَةُ - يَعْنِي: لَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ -؟
قَالَتْ: مَا فِيهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ؟! فَقَالَ: فِيهَا أَنْ يُكْتَبَ كُلُّ مَوْلُودٍ مِنْ بَنِي آدَمَ فِي هَذِهِ السَّنَةِ، وَفِيهَا
أَنْ يُكْتَبَ كُلُّ هَالِكٍ مِنْ بَنِي آدَمَ فِي هَذِهِ السَّنَةِ، وَفِيهَا تُرْفَعُ أَعْمَالُهُمْ، وَفِيهَا تُنْزَلُ أَرْزَاقُهُمْ،
فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا مِنْ أَحَدٍ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا بِرَحْمَةِ اللَّهِ - تَعَالَى -؟! فَقَالَ: مَا مِنْ
- أَحَدٍ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا بِرَحْمَةِ اللَّهِ - تَعَالَى -

“Sen bu gecenin içinde yani Şabân’ın on beşinci gecesinde ne gibi özellikler olduğunu, (ne gibi faziletler olduğunu) biliyor musun ya Âişe?” dedi.

“Bu gecede neler var, (ne faziletler var) ya Resûlallah?” diye ben de cevap verdim.”

Bu gecede Âdemoğlundan her doğacak ve ölecek olan yazılır ve yine bu gecede onların amelleri yükselir ve rızıkları iner (Falancaya şu rızık, falancaya şu kazanç, filancaya şu nimet, falancaya şu nimet... diye bu gecede rızıkları tespit edilir.)

Kimse cennete Allah’ın rahmetinden başka bir sebeple girmeyecek mi?

Evet, Allah’ın rahmetinden başka hiçbir sebeple insan cennete girmeyecek.”

(Yani yaptığı amelle cennete girmesi, cenneti kazanabilmesi yeterli değil, mümkün değil. Allah’ın rahmetiyle, lütfuyla girecek.) (Ali el-Kari; *Mirkatü'l-mefâtiḥ şerhi Mişkati'l-Mesâbih*, thk. Muhammed Nâsirüddin el-Elbânî, Beyrut: Dâru Kütübü'l-İlmiyye, 2001, III, 347-348, nr. 1305.)

Yine İbn Abbas’tan rivayet edildiğine göre, hikmetli işlerin birbirinden ayırt edilmesi şu şekilde cereyan etmektedir:

– Bu seneden gelecek seneye kadar meydana gelecek olayların hepsi ayrı ayrı melekler tarafından birer deftere yazılır. Rızıklar, eceller, zenginlik, fakirlik, ölümler, doğumlar hep bu esnada kaydedilir. O yılki hacıların sayısı bile bu devrede takdir olunur. Herkesin ve her-şeyin o sene içindeki mukadderatı kaydedilir.

– Rızıkla alakalı defterler Mikail aleyhisselâma verilir.

– Savaşlarla ilgili defterler Cebrail aleyhisselâma verilir.

– Ameller nüshası dünya semasında görevli melek olan İsrâfîl aleyhisselâm’a verilir ki bu büyük bir melektir.

– Ölüm ve musibetlerle ilgili defter de Azrail aleyhisselâma teslim edilir.

Fahreddin er-Râzî'nin açıklamasına göre bu defterlerin düzenlenmesi Berat Gecesi'nde başlar, Kadir Gecesi'nde tamamlanarak her defter sahibine teslim edilir^(Mehmed Vehbi Efendi, Hülâsâtü'l-Beyân, XIII, 5251.)

Mehmed Zihni Efendi merhum bizlere, Şabân'ın 15. Gecesi hakkında şu kıymetli bilgileri vermektedir:

“O mübarek Berat Gecesi yıllık, Kadir Gecesi de ömrün zenblerini mükeffir (örtücü)dür.(ömürlük günahı yok edicidir.) Bu gece ertesi senenin programı, hayat, rızık, izzet ve şeref gibi işlerin takdir olduğu gecedir. Hak celle ve âlâ o gece hakkında, ‘Her hikmetli işe o gecede hükmedilir’ buyurmuştur. O mübarek gecede Cenab-ı Hak hayrı, (iyiliği ve güzelliği) yağmur gibi yağıdır.” (Nimetü'l-İslâm, Kitâbü's salât, s.207)

Evet o gece ilâhi rahmet çağılayanlar gibi coşmuştur. Berat Gecesi beşer mukadderatının programı çizilirken insanlara verilen bu ilahi ihsan ve ikramlar eşsiz bir fırsattır. Bu fırsatı değerlendirip günahlarını affettirebilen, gönlünden geçirdiklerini bütün samimiyetiyle Cenab-ı Hakk'a iletip isteklerini Ondan talep eden, hastalık-bela ve musibetlerden Ona sığınan bir mü'min ne kadar bahtiyardır. Buna karşılık, her tarafı kuşatan o rahmet tecellisinden istifade edemeyen, o feyiz ve nurdan mahrum kalan bir insan da elbette ki ne kadar bedbahttır! Rabbim bahtiyar kullarından eylesin...

Böylece Duhân sûresinin ilk ayetlerinde bu gecenin belirgin üç temel özelliğinin öne çıkarıldığını görmekteyiz. Bunlar:

1- Bu gecenin mübarek bir gece olması. Dolayısıyla bu gece,

Allah'ın kullarına bol bol ikramlarda bulunduğu, onların tevbelerini kabul ederek günahlarını bağışladığı eşsiz bir gecedir.

2- Son ilahi mesaj olan Kur'an-ı Kerim'in, Hz. Peygamber'e indirilmeye başlandığı gecedir.

3- Bir yıl süreyle olacak hadiselerin, amellerin, rızıkların, ecellerin, hastalıkların vs. karara bağlandığı ve ilgili meleklerle teslim edildiği gecedir.

Bereketli Zaman Dilimi: Berat

Muhterem Kardeşlerim!

Şaban ayının 15. Gecesi Berat kandili bize aynı zaman da Ramazan-ı Şerîf'e son 15 günün kaldığını haber veriyor.

Ulema-i kiram efendilerimiz bu gecede ve önümüzdeki günlerde Allah’a olan teslimiyetimizi, ibadet ve taatimizi artırmayı öğütlemişlerdir.

Bu gece duaların müstecab olduğu müstesna bir gecedir. Bu günlerde efendimiz aleyhi’s-salâtü ve’s-selâm’ın sıklıkla yaptığı şu dua ile sohbetimize başlayalım:

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ

“Allah’ım, sen bize Receb’i ve Şaban’ı mübarek kıl ve bizleri Ramazan-ı Şerif’e kavuştur.” (Taberânî, el-Mu’cemu’l-evsat, IV, 189.)

Değerli Mü’minler!

Şu an içinde bulunduğumuz Şaban-ı Şerif ayı, Efendimiz aleyhi’s-salâtü ve’s-selâm’ın Ramazan-ı Şerif’ten sonra en çok oruç tuttuğu aydır. Bir gün kendisine sahabeden çok sevdiği Zeyd’in oğlu Üsâme bunun hikmetini sorar: -Ya Resulellah, Ramazan-ı Şerif ayından sonra en çok oruç tuttuğunuz ay, Şaban ayıdır. Bunun hikmeti nedir?

Efendimiz, her zaman olduğu gibi veciz bir cevap ile bu suali cevaplandırır:

Ve der ki:

ذَلِكَ شَهْرٌ يَغْفُلُ النَّاسُ عَنْهُ بَيْنَ رَجَبٍ وَرَمَضَانَ وَهُوَ شَهْرٌ تُرْفَعُ فِيهِ الْأَعْمَالُ إِلَى رَبِّ
الْعَالَمِينَ فَأُحِبُّ أَنْ يُرْفَعَ عَمَلِي وَأَنَا صَائِمٌ

“Bu ay Receb ile Ramazan arasında insanların gafil bulundukları bir aydır. Bu ayda ameller âlemlerin Rabbi olan Allah’a arz olunur. Ben de amellerimin oruçlu iken Allah’a sunulmasını arzu ederim.” (Nesâî, Sıyâm, 70.)

Evet, Şaban ayı, amellerin yıllık olarak Allah’a arz edildiği bir aydır. Rızıkların tahsis edildiği bir aydır. İşte ben böyle bir ayı, yani amellerimizin Allah’a arz edildiği bir ayı oruçlu iken geçirmek isterim.

Şaban ayı, mübarek üç ayların ikisi arasında kalan bir aydır. Recep ayı ve Ramazan ayı arasındadır. İnsanlar üç ayların başlangıcında ve Ramazan-ı Şerif’e ulaşınca kendilerine çeki düzen verirler, ibadetlerini artırır. Ama Şaban ayı nedense insanların gaflette olduğu bir aydır. İşte Allah’a en hoşnut olan ibadetlerin başında da, kişilerin gaflet anında yaptıkları ibadetler gelir.

Gece namazı da böyledir.

Kur'an-ı Kerim'de Yüce Rabbimizin,

وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ

“Onlar (takva sahipleri) seher vakitlerinde bağışlanma dilerlerdi.” (Zâriyât, 51/18) âyeti ile haber verdiği seher vakti, Allah ile kulunun buluştuğu özel vakitlerdendir. Allah Resûlü bu vakti değerlendirmek üzere geceleri teheccüd namazı için kalkıp dua ederdi. (İbn Hanbel, I, 298; N1620 Nesâî, Kıyâmü'l-leyl ve tatavvuu'n-nehâr, 9)

ve şöyle buyururdu:

عَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ فَإِنَّهُ دَأْبُ الصَّالِحِينَ قَبْلَكُمْ وَإِنَّ قِيَامَ اللَّيْلِ قُرْبَةٌ إِلَى اللَّهِ
وَمَنْهَاةٌ عَنِ الْإِثْمِ وَتَكْفِيرٌ لِلْسَّيِّئَاتِ وَمَطْرَدَةٌ لِلدَّاءِ عَنِ الْجَسَدِ

“Gece namazını ihmal etmeyiniz. Çünkü o sizden önceki salih kişilerin ısrarla devam ettirdikleri bir gelenektir. Ayrıca o, Allah’a yakınlık sağlar, günahlardan sakındırır, kötülükleri yok eder, vücudu hastalıklara karşı korur.” (Tirmizî, Deavât, 101)

İşte insanların çoğunun derin bir uykuda olduğu saatte, kişinin kalkıp şakır şakır abdest alarak, huzur-u ilahiye durarak iki rekât namaz kılması Allah’ı çok hoşnut eder. Ha keza insanların çarşı pazarda dünyevî işlerle meşgul olduğu bir zamanda yani gaflet anında bir kişinin tasavvufî tabiriyle ‘halvet der encümen’ yaparak yani halk içindeyken Hak ile beraber olarak gizli bir şekilde Allah’ı zikretmesi, hatırlaması, tesbihatta bulunması Allah’ı çok hoşnut eder. Neden? Çünkü insanların gaflette olduğu zamanlarda yapılan dualar, Allah’ı hoşnut eder.

İşte Şaban ayı da insanların Recep ve Şaban ayına göre gaflette olduğu bir aydır. Ve bu ayda ve özellikle bu mübarek gecede yapılan dualar Cenab-ı Hak’ı çok hoşnut eder.

Şüphesiz kulun amellerinden Allah’ın haberdar olmaması düşünülemez. Fakat kulların amellerinin Allah’a belirli zamanlarda arz olunması, muhtemelen Allah’ın kullarına tevbe için fırsat tanınmasından kaynaklanmaktadır.

Değerli Mü'minler!

İnsanların gaflet anında yaptığı duaların iki özelliği vardır:

Birincisi bunlar gizli yapılır, gece namazına kalktığınız zaman kimse sizi görmez, çarşı pazardayken Allah'ı gizli gizli zikretmenizden kimse haberdar olmaz Ve amellerin, özellikle de nafile ibadetlerin gizli yapılanı makbuldür.

İkincisi ise, bu ibadetler, yani insanların çoğunun rahatta ve rehavette olduğu zaman yapılan ibadetler, nefse ağır gelir. Gece kalkmak zordur. Teheccüd kılmak, insanların üşengeçlik ettiği bir iştir. İşte hem bu gizlilik hem de bu meşakkatinden ötürü insanların gaflet anında yapılan ibadetler dergâh-ı ilahîde son derece makbul ibadetlerdir.

İşte Şaban ayı böyle bir aydır, Berat kandili böyle bir gecedir.

Değerli Mü'minler!

Esasen zamanların hepsi birdir. Fakat bu zamanlara dereceler yükleyen zamanın sahibi, Allah'ın kendisidir. Cumagününü haftanın diğer günlerinden faziletli kılan, Ramazan ayını senenin diğer aylarından faziletli kılan, gece namazını sair namazlara, Berat gecesı gibi diğer kandil gecelerini senenin diğer gecelerine nazaran faziletli kılan Cenabı Hakk'ın kendisidir.

Allah'ın, rahmetinin eseri olarak kullarına sunduğu birbirinden hayırlı, faziletli, mukaddes öyle zaman ve mekânlar vardır ki, bunlar müminin dualarının kabulü ve günahlarından arınması için birer fırsattır.

Allah Teâlâ, kullarına kendisinden bir rahmet olarak sunduğu özel zamanlardan kimisini Yüce Kelâmı'nda bizzat kendisi bildirmiştir:

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ

“(O sayılı günler), insanlar için bir hidayet rehberi, doğru yolun ve hak ile batıl birbirinden ayırmanın apaçık delilleri olarak Kur'an'ın kendisinde indirildiği Ramazan ayıdır...” (Bakara, 2/185) âyeti, Ramazan'ın, senenin diğer aylarından farklı bir değeri olduğuna işaret eder. Kadir gecesı ise bu aya önemini veren daha da kıymetli bir zaman dilimidir. Zira insanlık ile Yüce Yaratıcısının buluşmasının son kez kelâma döküldüğü, söz olduğu, somutlaştığı andır Kadir gecesı. Kur'an, bin aydan daha hayırlı olan bu gecede inmiştir. (Kadir, 97/1-3) Kadir gecesini ve onun içinde bulunduğı ayı değerli kılan işte budur...

Kimi özel zamanları da Allah Resûlü haber veriyordu ashâbına.

Her anını dua ile süsleyen Sevgili Peygamberimiz, Allah ile kulu arasındaki bağı daha da güçlü olduğu özel zamanlarda yapılan duaya, kulluk ve ibadete daha da önem verir, bütün samimiyetiyle Rabbine yönelirdi. Söz gelimi, onun bildirdiğine göre, ezan ile kamet arasındaki vakit, duaların geri çevrilmeyeceği vakitlerdendi. (Tirmizî, Deavât, 128) O (s.a.v), Allah'ın dualara icabet saati olduğunu bildirirdi. Hatta bu vakitlerde söz ve isteklere dikkat etmeleri konusunda ashâbını uyarırdı.

Peygamberimizin ifadesi ile üzerine güneş doğan en faziletli gün ise, cuma günüdür. (Müslim, Cum'a, 18) :

خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ يَوْمُ الْجُمُعَةِ

Hiz. Peygamber (sav) cuma günü duaların kabul olunacağı vakti şöyle haber verir:

فِيهِ سَاعَةٌ لَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ وَهُوَ يُصَلِّي يَسْأَلُ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ

“Onda (cuma gününde) öyle bir an vardır ki şayet bir Müslüman kul namaz kılarken o ana rastlar da Allah'tan bir şey isterse, Allah, ona dilediğini mutlaka verir.” (Müslim, Cum'a 13) Bu vakit gizli olmakla birlikte bir rivayete göre hutbe ile namaz arasındaki zaman dilimidir. (Müslim, Cum'a, 16)

Sevgili Peygamberimizin kiminde müminlerin günahlarının bağışlanacağını müjdelediği, (Tirmizî, Savm, 39) kiminde oruç tuttuğu (Tirmizî, Savm, 40; İbn Mâce, Sıyâm, 4) bu özel vakitler, sonraları kültürümüzde kandil geceleri, üç aylar, mübarek gün ve geceler olarak yer edecekti.

Recep ayı, içinde Regâib ve Miraç gecelerini saklarken, Şaban ayı Berât gecesini ile taçlanmaktadır.

İşte rabbimiz zaman şeridinde insanlar için tüm yılı kaplayacak olan rahmet menfezlerini oluşturmuştur. Dolayısıyla değerli ve kutsal olan bu geceler bağışlanma dileyen insanların, içe dönerek hayatlarını gözden geçirmeleri ve hayatın koşuşturmasından biraz olsun kendilerini soyutlayarak yaradılış amaçlarını sorgulamaları için birer fırsattır.

İşte Şaban ayının on beşinci gecesini, yani Berat gecesini de böyle bir fırsat gecesidir, Efendimizin duaların kabul edileceği müjdesini verdiği bir zaman dilimidir.

Dolayısıyla bu gece mübarek bir gecedir, müstesna bir gecedir, duaların müstecab olduğu bir gecedir. Cenab-ı Hak şu mübarek saatlerden itibaren gecenin feyzine erişmeyi cümlemize nasip eylesin!

Duâ ve İltica Gecesi: Berat

Değerli Mü'minler!

Beraat gecesi, bir ilticâ gecesi. Cenâb-ı Hakk'a bir yakınlaşma gecesi, duâ gecesi, gözyaşı gecesi.

Peygamberimiz Şâban ayının yarısına denk gelen bu gecede Allah'a çok ibadet edilmesini, gündüzünde ise oruç tutulmasını tavsiye etmiş ve şöyle buyurmuştur.

إِذَا كَانَتْ لَيْلُهُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَقُومُوا لَيْلَهَا وَصُومُوا يَوْمَهَا . فَإِنَّ اللَّهَ يَنْزِلُ فِيهَا
لِغُرُوبِ الشَّمْسِ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا فَيَقُولُ أَلَا مِنْ مُسْتَغْفِرٍ فَأَغْفِرَ لَهُ أَلَا مُسْتَرْزِقٌ فَأَرْزُقَهُ
أَلَا مُبْتَلًى فَأُعَافِيَهُ أَلَا كَذَا أَلَا كَذَا حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ

“Şaban ayının on beşinci gecesi olduğu zaman, gecesinde ibadete kalkın. Ve o gecenin gündüzünde (on beşinci günde) oruç tutun. Çünkü o gece güneş batınca Allah Teâlâ dünyaya en yakın göğe inerek (rahmet nazarı ile bakarak) fecir oluncaya kadar, ‘Benden mağfiret dileyen yok mu, onu bağışlayayım! Benden rızık isteyen yok mu, onu rızıklandırayım! Belâyâ dūçar olan yok mu, ona afiyet vereyim! Şöyle olan yok mu? Böyle olan yok mu?’ buyurur.” (İbn Mâce, “İkâmetü’s-salavât”, 191)

Demek ki biz bu şekilde ilticada bulunacağız. Fakat Cenâb-ı Hakk'ın ilâhî takdîri nasıl, belki bunun mükâfatı ahirette olacak, onu bilemiyoruz. Fakat bize buyrulan, bu gecenin Cenâb-ı Hakk'a bir gözyaşı gecesi, bir iltica gecesi, Cenâb-ı Hakk'a bir sığınma gecesi oluşu...

Hazret-i Mevlânâ diyor ki:

“Nedamet ateşiyle dolu bir gönülle ve nemli gözlerle dua ve tevbe et. Zira çiçekler, Güneş’li ve ıslak yerlerde açar.”

İşte böyle bir gecede uyanan Hz. Âişe, Resûlullah'ı (sav) yanında göremeyince dışarı çıkıp aramaya başlamış ve onu Bakî' mezarlığında başını gökyüzüne kaldırmış bir vaziyette bulmuştu. Peygamber Efendimiz,

Allah'ın rahmetinin bu gecede ne kadar geniş olduğunu anlatmak için Hz. Âişe'ye:

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَنْزِلُ لَيْلَةَ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا
فَيَغْفِرُ لَأَكْثَرِ مِنْ عَدَدِ شَعْرِ غَنَمٍ كُلِّ

“Şâban ayının yarısına denk gelen bu gece Allah - keyfiyetini bizim bilemediğimiz bir şekilde- dünya semasına iner (rahmetiyle tecelli eder) ve Kelb kabilesinin koyunlarının kollarından daha çok sayıda günahkârı bağışlar.” buyurmuştu. .” (Tirmizî, “Savm”, 39)

Burada bu kabilenin koyunlarının çokluğundan kinaye ile Allah'ın bu gece çok sayıda insanı bağışlayacağına işaret vardır.

Demek ki, değerli mü'minler bu gecenin müstesnalığına ve mübarekliğine en önemli delil olarak sahih hadis kaynaklarında belirtilen bu hadisler vardır.

Buna ilaveten bir diğer önemli hadise de kiblegahımızın Mescid-i Aksa'dan Kâbe-i Muazzama'ya çevrilmesi de Şaban ayının 15. Gecesinde olmuştur. Yani bu gecede Berat Kandili'nde olmuştur. Dolayısıyla bu gecenin ehemmiyetine işaretler.

Bu Gece Af Dışı Kalanlar

Değerli Mü'minler!

Her ne kadar bu gece mağfiret gecesi, bağışlanma gecesi, bir gufran gecesi ise de hadis-i şeriflerde şu altı günahı ısrar edenlere Cenab-ı Hakk'ın rahmet nazarıyla bakmayacağı ifade edilir. Nedir bu 6 sınıf günah? Ve kimler bu günahlarda ısrar ederler?

Hazret-i Âişe validemiz şöyle anlatıyor:

أَتَانِي جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ هَذِهِ لَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ وَ لِلَّهِ فِيهَا عُتْقَاءُ مِنَ النَّارِ
بِعَدَدِ شُعُورِ غَنَمٍ كُلِّ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ فِيهَا إِلَى مُشْرِكٍ وَلَا مُشَاحِنٍ وَلَا قَاطِعِ رَحِمٍ وَلَا إِلَى مُسْبِلٍ
وَلَا إِلَى عَاقٍ لَوَالِدِيهِ وَلَا إِلَى مُذْمَنٍ خَمْرٍ

“...Cibrîl geldi şöyle dedi: ‘Bu gece Şaban’ın on beşinci gecesidir. Cenab-ı Hak bu gecede, Benî Kelb Kabilesi koyunlarının tüyleri sayısı kadar kimseyi Cehennemden azat eder. Fakat bu gece

Allah; müşriklerin, kincilerin, akrabalarıyla münasebeti kesenlerin, hayat ve ihtişamlarına mağrur olanların, ana ve babalarına isyan edenlerin, içki düşkünlerinin yüzlerine bakmaz...”(el-Münziri, et-Tergıb ve't-Terhıb, III, 311, 391; Beyhâkı, Şu'bü'l-İmân, nr.3837; Bkz. İbn Mâce, Sünen, Mukaddime, 191.

Demek ki, Berat gecesinde Cenab-ı Hakk'ın rahmet nazarıyla bakmayacağı insanlardan;

1.si Allah'a şirk koşanlardır. Yani Allah u Teâlâ'nın ulûhiyetine ve rububiyetine ortak koşanlar, ibadet ve taatlerini yalnız ve yalnız ona yapmayanlar, ibadetlerine riya karıştıranlar, bir şey dileyecekse yalnız ve yalnız ondan dilemeyenler, Allah'a şirk koşanlar,

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ...

“Allah bütün günahları affeder, ama kendisine şirk koşanları asla affetmez.”(Nisâ, 4/48)

Öyleyse şirk günahında ısrar eden, 1. Sınıf insana rahmet nazarıyla bakılmaz buyruluyor.

Bu bir. Başka kimi affetmeyecek, muhterem kardeşlerim?

2.si sıla-i rahim yapmayanlar, hısım akrabasını, akraba ü taallukatını şu veya bu sebeple ziyaret etmeyi kesenler, bu gece Allah'ın rahmetine mazhar olamayacak insanlardır.

Dayısıyla küs. Amcasıyla konuşmuyor. Halasıyla dargın. Kardeşiyle mirastan bozuşmuş vesaire... Alakaları kopartmış. Allah bunu da sevmiyor ve bunu da affetmiyor.

Sıla-i rahim; Kur'an-ı Kerim'de namaz gibi, zekât gibi, tevhid gibi temel kavramlarla beraber zikredilmiş bir haslettir, bir özelliktir. Bakınız sıla-i rahimin, yani hısım akraba ile münasebet kurmanın üç derecesi vardır.

Birincisi hal hatır sormak, arayıp sormak,

İkincisi, bedeni hizmetler, akrabalarından yaşlı olanların hizmetini görmemiz gerekir.

Üçüncüsü ise mali hizmetler, yani zengin olan bir akrabasının telefon açıp hal hatır sorması yetmez, onun maddi açıdan ihtiyaçlarını gidermelidir. Çünkü fakire verilen sadaka bir sevaptır, ama fakir bir akrabaya verilen sadaka iki sevaptır. Cenab-ı Allah bizim sıla-i rahim yaparak yakınlarımızdan başlamak suretiyle hayır ve hasenat yapmamızı bizlere öğütlüyor.

Sıla-i rahimi kesmenin üç cezası var:

Bu cezalardan bir tanesi Allah'ın laneti tahakkuk eder,

İkincisi bu suçun cezası ahirete bırakılmadan, dünyada kendisine verilir.

Üçüncüsü de amellerinin kabulüne manidir, bir engeldir.

Diğer taraftan akrabaü taallukat ile iyi geçinmenin üç büyük mükafatı vardır:

Bunlardan birincisi ömrü bereketlendirir, rızkı artırır, insanı sûi hâtimedden yani kötü bir şekilde ölümün onu yakalamasından muhafaza eder. Ve son olarak da hem bu dünyada hem de öbür dünyada iyi bir insan olarak anılmasına vesile olur.

3. sınıf insan; anne ve babasına gerektiği şekilde itaat etmeyen, isyan eden, onları üzen, onlara karşı tavır ve tutumlarını bir hayat tarzı haline getiren insanlar...

‘Ukuku vâlideyn’...Anne babaya isyan

Muhterem kardeşlerim, yeryüzünde başka hiçbir dinde, başka hiçbir inanışta anne babaya isyan etmeyi ceza hukuku içerisinde müstakil bir terim haline getiren bir din ve medeniyet yoktur. Buna mukabil anne ve babaya iyilik ve ihsan, ‘birrû’l-vâlideyn’ kavramı vardır.

Anne babaya iyiliğin ölçüsü şudur:

1.si onlar istemeden ihtiyaçlarını gidermek,

2.si onların refah ve müreffeh içinde yaşamalarını sağlamak,

3.sü onların yaşlılıktan kaynaklanan bazı kusurlarını örtmek, gizlemek, onların şakasını dahi yapmamak, anne babaya iyiliğin ölçüsü olarak ulema-i kiram tarafından bizlere zilkredilmiştir, anlatılmıştır.

Hakeza kendi sıkıntılarımızı, dertlerimizi onlara açarak onları çaresizlik içinde bırakarak onları üzüntü içerisine gark etmek de doğru bir şey değildir. Peki, vefat ettiyse anne babamız onlara nasıl iyilik yaparız? Onların itibarlarını koruyarak onlara iyilik yapabiliriz. Onların akrabalarını, arkadaşlarını ziyaret ederek, onlara hediyeler takdim ederek onları hoşnut ederiz. Hakeza hacca gitmediler ise onların bedel haclarını yapmak suretiyle ölmüş anne babamıza iyilik yapmış oluruz.

4. sınıf insanlar ise Allah’ın kendilerine vermiş olduğu türlü türlü nimetleri insanlara karşı bir böbürlenme, bir gururlanma vesilesi olarak gören, insanları küçük gören kibir abidesi insanlar, bu gecenin rahmetinden maalesef istifade edemeyeceklerdir.

5. ise hayat boyu insanlara husumet besleyen, kin ve adavet besleyen, düşmanlık besleyen, kalbi hastalıklarla dolu olan insanlar da bu günahlarında ısrar ettiklerinden dolayı , bu gecenin rahmetinden istifade edemeyeceklerdir.

Peygamberimizin hadisinde bu müşâhin kelimesiyle nitelendiriliyor. Ne demek müşâhin... Müşâhin; "kalbi arkadaşına kızgın" demek, "kızgınlıktan kaynıyor" demek. Kızgın da "sıcak" kelimesiyle ilgili. Arapçada buharlı gemiye şâhine denir. Yani içinde kızgın bir kazan var, suyu buhar yapıyor, oradan makineler çalışıyor. Şâhine, "buharlı gemi" demek... Müşâhin de kalbi sanki buharlı gemi gibi içinde bir kazan var, sanki fokur fokur kaynıyor, kızgın... Öteki müslüman arkadaşına, kardeşine kızgın, küs; kin tutuyor, ona dargın. İşte Allah bu gecede bunu da affetmeyecek.

Ve **son olarak** da içki düşkünü, ayyaş insanlar, yani bağımlılık sahibi olan insanlar, bu gece Allah'ın rahmetinden maalesef gerektiği kadar istifade edemeyeceklerdir.

Aziz Mü'minler!

Şimdi biraz tefekkür edip, bu altı sınıf günahın ve bu altı gûnahta ısrar edenlerin ortak özellikleri nedir acaba? diye sormamız lazım.

Bunların birkaç ortak özelliği var. Birincisi; bu günahlar ferdî günahlar değil, kul hakkına müteallık günahlar... Yani siz anne ve babanızı üzdüğünüz zaman, komşularınızla iyi geçinmediğiniz zaman, insanlara karşı üstünlük tasladığınız zaman başkalarının kalplerini kırarsınız, bu ferdi olmaktan öte kul hakkını ihlaldir, kişinin cennete gidebilmesi için üzerindeki kul haklarını ödemesi gerekir.

Diğer bir husus, burada sadece bir defaya mahsus değildir bu günahlar, Bunlar hayat boyu insanın alışkanlık haline getirdiği, adet haline gelmiş olan günahlardır ve ondan dolayıdır ki kişinin bu kötü alışkanlıklarından kurtulması gerekir. Cenâb-ı Allah bu gecede, efendimiz aleyhisselâmın lisanıyla bizleri bu kötü alışkanlıklardan vazgeçmemizi öğütlüyor.

Berat kandilinin, bu mübarek gecenin bize vereceği en önemli mesajlarından bir tanesi, bu altı maddeden herhangi birinin kendimizde olup olmadığını kontrol etmek, önce kendimize sonra Rabbimize söz vererek bu kötü hasletlerden kurtulmayı Ğhabı Hakk'tan dilemektir.

Aziz Mü'minler!

Bu kötü hasletler, bu altı sınıf günah, aynı zaman da bizlere bir şey daha söylüyor. Diyor ki bunlar aslında iyi bir Müslümanın ya da iyi bir insanın vasıfları olamaz. Cenab-ı hak bize bu

berat gecesinde, yani kurtuluş gecesinde kurtuluşun anahtarını, ferdi olarak kurtuluşa ermemizin anahtarını toplumsal huzura katkımızla özdeşleştirmektedir.

Yani bizler namaz kılabiliriz, oruç tutabiliriz, Allah'ın bize emrettiklerini yapar, nehyettiklerinden uzak durabiliriz, ama bu ibadetler ve taatler iyi bir Müslüman olmanın gerek şartıdır, yeter şartı değildir. Bu ibadetlerle beraber bizim aynı zaman da iyi bir insan olmamız gerekir. Topluma faydalı iyi bir insan olmamız gerekir. Bizim insanlara örnek bir ahlaka sahip olmamız gerekir. Ancak o zaman hem iyi bir insan hem de iyi bir Müslüman olabiliriz.

Aziz Mü'minler!

Öyleyse bizler toplum içerisinde iyi insanlar olmaya da çalışmalıyız. Bir insan ibadetlerine düşkün ama karakter ve şahsiyetinde problem varsa, ya da karakter ve şahsiyet olarak problem yok ama ibadet ve taatlerinde noksanlık varsa, bu İslam'ın arzu etmediği bir şeydir. Bu makas açığının kapatılması gerekir.

Ve aynı zaman da bu altı sınıf insanın hadis-i şerifte zikredilmesi, bize tevbe etmemiz, oto kontrol yapmamız ve yenilenme bilincini hayatımızda tekrar etmemiz gerektiğini hatırlatıyor.

Berat Gecesinde Kazandırdıkları

Aziz mü'minler!

Her yıl idrak ettiğimiz kutlu bir zaman dilimi olan Berat Gecesi hem düşünce, tefekkür ve anlamlar dünyamıza hem de gönül dünyamıza üç şeyi kazandırır:

1. Berat Gecesi, bize her türlü şer, kötülük, haksızlık ve adaletsizlikten beri olmayı, onlardan teberrâ ederek uzak kalmayı öğretir.

İslam'ın iki tane önemli kavramı vardır, 'Tevella' ve 'Teberra'... Vela ve Bera...

Zira berat etmek, berâ ve velâ gibi iki önemli adımın sonucunda gerçekleşen bir zirvedir. Bu iki adımdan ilki teberrâdır ki; Teberra, her türlü şirkten, şerden, fesattan, vicdansızlıktan, insafsızlıktan, kötünden ve kötülükten, adaletsizlikten beri olmak uzak olmak demektir.

Bu geceyi idrak eden her mümin, kötülüğe olan mesafesini ölçmeli, kötülüğe giden yolları kapatmaya bir kere daha karar vermelidir.

Berâ, her türlü çirkinlik, haksızlık ve adaletsizlikten beri olmayı, arzularımızın, tutkularımızın, heva ve heveslerimizin, bencilliklerimizin egemenliğinden, nefsimizin

esaretinden kurtularak gerçek özgürlük ve hürriyet olan beratımıza nasıl kavuşacağımızı öğretir.

Bu öyle bir özgürlük gecesidir ki, bizi bitmek bilmeyen heves ve arzulardan, benliğimizi esir alan hırs ve tutkulardan, kardeşliğimizi zedeleyen bencilliklerden uzaklaşmaya çağırır. Nefis ve şeytanın hile ve tuzaklarına karşı her zaman yüksek bir teyakkuzda olma bilincini diri tutar. Berat, kurtuluşun adıdır.

Müslümanlar bu gecede kendilerini, hayatlarını, hayal ve beklentilerini planlayarak, onları Kur'an ve sünnet ölçüleri içinde bir kere daha gözden geçirerek aslında gerçek mü'min olma ve rıza-yı Bâri'yi kazanma yolunda kayda değer mesafe kat etme imkânına sahip olurlar. Bu mübarek gecenin sunduğu manevi iklimde beratı almanın Yüce Rabbimiz'in ilahî mesajına kulak vermekle, Sevgili Peygamberimiz (sas)'ın miras bırakmış olduğu sünneti ve ahlaki erdemleri hayata yansıtmakla mümkün olacağını bir kez daha anlarlar.

Beratın ikinci adımı ise tevelladır ki, daima iyinin yanında yer almak, hakkın ve hakikatin yanında olmak, iyiliğe yaklaşmak, iyiyi aramak, iyiyle olmak demektir.

İşte Berat Kandili bize önce beri olmayı sonra veli olmayı öğretir. Beri olmayan veli olmaz. Kötülükten uzaklaşmayan iyiliğe dost olmaz. Her türlü şeytani düşünceden uzak olmayan Allah'a dost olmaz.

Her türlü çirkinliği hayatından çıkaran mümin için Berat kandili, Allah'a dost olma, hakkın yanında yer alma ve hayra giden yolları arama gecesidir. Beratın ilk şartı kimden berî, kime yakın olacağımızı bilmektir. Bu gece, adımızın Cenab-ı Hak katında nasıl anılmasını istediğimize karar verme gecesidir.

2. Berat kandilinin bize öğrettiği ikinci mesaj ise, Berat; arzularımızın, tutkularımızın, bencilliklerimizin egemenliğinden, esaretinden kurtularak gerçek özgürlük beratımıza nasıl kavuşacağımızı öğretir.

Beratın bir manası da özgür olmaktır. Nasıl insan özgür olur? İnsan kendi kalbini, gönül dünyasını her türlü kötülükten, günden arındırdığı zaman özgür olur. Tutkularının, arzularının esiri, kölesi olmaktan çıktığı zaman ancak özgür olur. İşte berar, bizi günahla buluşturan her türlü bağdan kurtulmak, bir şekilde ruhumuza sızmayı başarmış şer ve mefsedetten, fitne ve fesattan azat olmak, şeytanın her türlü oyun ve desiselerine karşı dirayet kazanma konusunda bize kalıcı, geliştirici bir bilinç kazandırır. Nefis ve şeytana ve onların hilelerine karşı her zaman yüksek bir teyakkuzda olmayı hatırlatır.

Günahlarımızın beraatı ancak misakımızı hatırlayarak ahdimize uygun olamayan davranışlarımızdan vazgeçerek Rabbimizin mağfiretiyle gerçekleşir.

3. Her yıl mübarek Ramazan ayına on beş gün kala idrak ettiğimiz **Berat**, Yüce Rabbimiz nezdinde beratımıza vesile olduğu, Rabbimizin affediciliğine ve bağışlayıcılığına sığınmayı öğrettiği gibi, **bize birbirimizi bağışlamayı öğretir**. kendimize, ailemize, din kardeşlerimize, yaratılıştan kardeşlerimize ve tüm kâinata karşı affedici, onarıcı ve bağışlayıcı olmayı öğretir.

Berat Kandilinin bize öğrettiği en önemli hususlardan biri sadece Allah'ın affına mazhar olmak değil, affedici olmaktır. Zira Allah'tan af bekleyen affedici olur. Allah'tan bağışlanma dileyen bağışlayıcı olur. Allah'ın hoşnutluğunu isteyen, hiç kimseyi hor ve hakir görmez. Allah'ın sevgisine ulaşmak isteyen, daima yüreğinde sevgi ve merhamet taşır.

Beratın en derin anlamı ise, bağışlanmadır. Berat gecesi, Yüce Rabbimizin af ve mağfiret gecesidir.

Berat, aynı zamanda kırılan kalpleri onarma, dargınlık duvarlarını yıkma, kin, nefret ve intikam duygularını aşma günüdür. Yaradan'ın affına erebilmek için yaradılanı affetme günüdür. Berat, tövbe ve dua zamanıdır.

Beratımız kendi elimizde

Beratımız kendi elimizdedir. Zira bu dünyada yapıp ettiklerimizle öte dünyada haşrolacağız. Bu dünyada ettiklerimizi, öte dünyada biçeceğiz. Kalbimizi iman nuruyla aydınlatığımızda gerçek mutluluğa kavuşuruz. Ömrümüzü ibadet ve taatle geçirdiğimizde gönül huzurunu yakalarız. Nefsimizi terbiye edip ahlakımızı güzelleştirdiğimizde yüce Rabb'imizin rızasına erişiriz. Unutmayalım ki bizler, Cenab-ı Hakk'a bir adım yaklaşırsak, O bizlere bin adım yaklaşır. Hata ve günahlarımızdan nasûh bir tövbe ile uzaklaşırsak Allah'ın mağfireti bizleri kuşatır. Kalbimizden kin, nefret, haset, öfke ve düşmanlık duygularını atıp af yolunu tutarsak, yüce Rabb'imiz bizleri affına mazhar kılar.

Kendimiz için istediğimiz güzellikleri, başkaları için de isteyebilirsek Cenab-ı Hakk bizlere tüm güzellikleri ihsan eder. Mazlum ve mağdurların, zorda ve darda kalmışların imdadına yetişebilirsek Allah Teâla da bizlere yardım eder. Dua, niyaz ve yakarışlarımıza sadece nefsimizi değil, eşimiz, çocuklarımız, ailemiz, ana babamız, geçmişlerimiz, akrabalarımız, komşularımız, bütün kardeşlerimiz ve tüm insanlığı katabilirsek, duamızda

herkesin iyiliğini ve selametini talep edebilirsek, yüce Rabb'imiz niyazlarımızı karşılıksız bırakmaz.

Allah'ın emirlerini hürmet, muhabbet ve tazimle yerine getirip, yasaklarını Allah için terk edebilirsek, içinde yaşadığımız kâinata, çevreye, tabiata ve tüm mahlûkata rahmet nazarıyla bakıp şefkat ve merhamet gösterebilirsek merhametlilerin en merhametlisi her zaman bizlere rahmetiyle muamele eder.

Evet, Beratımız kendi elimizdedir. Bu dünyadaki amellerimizle mahşer günü dirileceğiz. Bu dünyanın kalpleri karartan atmosferini değiştiremezsek dirilişimizi gerçekleştiremeyiz. Hesap gününden önce dirilmediğimiz takdirde diriliş günümüzdeki hesabımız zorlaşır. Bu geceyi yeniden dirilmek için bir milat kabul edelim ve hem gelecek olan Ramazanımız hem de geri kalan ömrümüz bozgunculuk ve ifsat ile değil; imar ve inşa ile geçsin.

Bu gece vesilesiyle, “insanlık için gönderilmiş hayırlı bir ümmetin fertleri olarak her birimize yüksek sorumluluklar düştüğünü unutmayalım.

Gecenin İhyası

Aziz Mü'minler!

Bu geceyi nasıl geçirmeli?

Bu geceyi en az bir günlük kaza namazı kılarak geçirmeliyiz. Geçen namazlarımızı eda edelim, bol bol Kur'an-ı Kerim okuyalım, istiğfar edelim, salat ve selam getirelim efendimize. Dua edelim, helal rızık için, Allah'tan hanemiz-i bereketlendirmesi için...

Bu ilahi ziyafetten sabaha kadar yararlanmak için gayret edelim inşallah...

Rasulullah buyurdu ki:

خَمْسُ لَيَالٍ لَا يُرَدُّ فِيهِنَّ الدُّعَاءُ: لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ، وَأَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ رَجَبٍ،
وَلَيْلَةُ النَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ، وَلَيْلَةُ الْعِيدِ وَلَيْلَةُ النَّحْرِ

“Beş gece vardır ki onlarda yapılan dualar geriye çevrilmez. Bunlar Recebin ilk (cuma) gecesi, Şabân'ın ortasında bulunan gece, Cum'a gecesi, Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı geceleridir” (Beyhakî, Şu'abu'l-îmân, V, 288, no:3440; Deylemi, Firdevs, II, 196, No:2975.)

Aziz Mü'minler!

Ömür bizim en kıymetli sermayemizdir, dakikalar bizim servetimizdir. İnşallah bu geceleri iskalamadan, bu gecelerin manevî derununa inşallah nüfuz etmeye, bunlardan istifade etmeye hep beraber gayret edelim. İnşallah bu gece dua ederken, iki hâlet-i ruhiye bize baskın hale gelsin. Bunlardan bir tanesi nedamet hissi, pişmanlık hissi, öbürü de ümit ve umut hissi...Yani eskilerin tabiriyle 'havf ve reca' ile, korku ile ümit, pişmanlık ile umut arasında inşallah ellerimizi semaya, gönüllerimizi duaya açalım. Cenab-ı Allah'ın rahmetini ve bereketini talep edelim.

Değerli Mü'minler!

Öyleyse geliniz, bu bereketli zaman diliminde ihmal ettiğimiz kulluğumuzu gözden geçirelim. Unuttuğumuz ve terk ettiğimiz sorumlulukları yeniden hatırlayalım. En son bir yetim başını ne zaman okşadık, bir mülteci aileye ne zaman misafir olduk, onların ihtiyacını ne zaman karşıladık diye kendimizi bir nefis muhasebesinden geçirelim.

Dünyayı ahirete tercih eder hale gelmişsek en yakınlarımızdan dahi esirgediğimiz sevgi ve merhamet için tövbe edelim, gönlümüzdeki dargınlık duvarlarını yıkalım. Kin, nefret ve husumet adına görülmemiş hesapların üzerine bir çizgi çekelim, Yaratanın rahmetine, mağfiretine ve bağışlanmasına mazhar olmak için yaratılmışları affedelim, bu erdemi gösterelim.

Hırpalanmış şu gönül dünyamızı dua, ibadet ve tefekkür ile, Kur'an ile taçlandıralım. Günaha ve kötülüğe giden yollara set çekelim. Allah'ın rahmetinin bolca tecelli ettiği bu günleri en güzel şekilde değerlendirelim. Hatalarımızdan ve kusurlarımıza bir daha dönmek üzere tevbe-i nasûh ile tevbe edelim.

Çünkü Allah(c.c) tövbe edenin tövbesini kabul etmektedir. Nitekim Cenab-ı Hak ayeti kerimede şöyle buyurmaktadır:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُم سَيِّئَاتِكُمْ
وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ
يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتِمِّمْ لَنَا نُورَنَا وَاعْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨٨﴾

“Ey iman edenler! Allah'a içtenlikle tövbe edin. Belki Rabbiniz sizin kötülüklerinizi örter ve peygamberi ve onunla birlikte iman edenleri utandırmayacağı günde Allah sizi, içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokar. Onların nurları önlerinden ve sağlarından

aydınlattır, gider. "Ey Rabbimiz! nûrumuzu bizim için tamamla, bizi bağışla; çünkü senin her şeye hakkıyla gücün yeter" derler." (Tahrim, 66/8)

Allah tevbelerimizi kabul etsin inşallah. Bu duygu ve düşüncelerle başta aziz milletimiz olmak üzere, sizlerin, ailelerinizin, tüm âlem-i İslam'ın ve gönül coğrafyamızın kandilini tebrik ediyoruz. Cenabı Hak bu birlik ve beraberliğe en muhtaç olduğumuz şu günlerde bu mübarek gün ve gecelerin aramızdaki kardeşliği, muhabbeti, muaveneti, yardımlaşmayı kuvvetlendirmesine, tahkim etmesine bir vesile olmasını nasip eylesin.

Cenab-ı Allah bizleri tevbeleri kabul olmuş, *günah yüklerinden arınmış*; beratı eline almış bir şekilde Ramazan ayına ulaşmayı nasip eylesin. Rızıkların tahsis edildiği ve dağıtıldığı şu günlerde Cenab-ı Hakk'a dua edelim. Allah bizleri namerde değil, merde dahi muhtaç etmesin.

Sohbetimizi Efendimiz aleyhi's-salâtü ve's-selâm'ın şu mübarek duasıyla bitirelim:

Sevgili eşi Hz. Aişe (r.a) anlatıyor:

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ فَقَدْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةً مِنَ الْفَرَّاشِ فَالْتَمَسْتُهُ
فَوَقَعَتْ يَدِي عَلَى بَطْنِ قَدَمَيْهِ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ وَهُمَا مَنْصُوبَتَانِ وَهُوَ يَقُولُ
اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ
لَا أُخْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ

“Bir gece Allah'ın Resûlü'nü yatakta bulamadım, onu elimle yoklayarak aramaya başladım. O sırada elim ayaklarının tabanlarına değdi. Ayaklarını dikmiş vaziyette secde hâlindeydi ve şöyle dua ediyordu:

“Allah'ım gazabından rızana, cezandan affına, senden yine sana sığınıyorum. Sana tüm övgüleri saysam yine de bitiremem. Sen kendini nasıl övdüysen öylesin.” (Müslim, Salât, 222;

Tirmizî, Deâvât, 112)

وَأَخِرُ دَعْوَانَا إِنَّ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

ŞİİRLER

Ya RAB!

Dilenme bilmeyen bir dilenciyim
Boş çevirme yâ Rab , kapına geldim!
Affin istemeye yüzüm yoksa da
Boş çevirme yâ Rab , kapına geldim!

Nefis atı serkeşliğe dalsa da
Başka diyarlara beni salsa da
Tövbe vakti biraz geçmiş olsa da
Boş çevirme yâ Rab , kapına geldim!

Kalemle yazılmaz aşkın hecesi
Bu dünyaya kondu; göçtü nicesi
Hâlimi arzettim “Berat Gecesi”
Boş çevirme yâ Rab , kapına geldim!

Ben , beni suçladım kendime çattım
Üşüyen kalbime biraz kor attım
Şu kirli elleri sana uzattım
Boş çevirme yâ Rab , kapına geldim!

Eller gibi düğün , bayram edemem
Kesildi tâkatim nefsi güdemem
Kovsan dâhi başka yere gidemem
Boş çevirme yâ Rab , kapına geldim! ..

Hanifi KARA

BERÂT İSTER BERÂT KANDİLİ'NDE

Şu nefsimin suçlarını, etraflıca bir düşündüm;
Ne kadar da çokmuş bunlar, denizdeki kumlar gibi!
Çok utandım Hay Allahım, tevbe edip Sana döndüm;
İşte attım ateşlere, başucundan mumlar gibi!
Bak yanıyor alev alev, hem ağlıyor zâri zâri;
Ben yakmışım onu burda, Sen de orda yakma bâri!

Sana yalvarır ancak o, tââtı da Sana yapar;
Onu Senden ayıracak, tüm seslere kulak kapar!
Son nefeste bu nefsimi, imanından ayırma ki;
Koysun onu meleklerin, cennetine apar-topar!
Ve kesilsin gözyaşları, ağlamasın zâri zâri;
Sen Rahim'sin affet onu, bir de orda yakma bâri!

Yoktur aslâ Senden gayri, Allah deyip yalvaracak;
Şeytanların tuzağından, çıkmak için yol soracak!
Usanmadan seve seve, kulluk işi bitince de;
Kusurların alıp ele, yine Sensin baş vuracak!
Öyle ise aç ufkumu, çok ağlatma zâri zâri;
Rahmetine daldır burda, bir de orda yakma bâri!

O küstahca suç işlemiş, haşmetini hiç takmadan;
Sen durmadan bağışlarsın, suçlarına hiç bakmadan!
Bu lutfuna denk İlâhî, verir isen köklü bir îmân;
Burada da orada da, olur gerçek tam bir insân!
Kabûl eyle duâsını, çok ağlatma zâri zâri;
Tevbe etti vallah Sana, artık orda yakma bâri!

Bu nefsim ki lâ taknetû, emrin almış bak elinde;*

Okuyarak berât ister, Senden berat Kandili'nde!

Bu âyetin hürmetine, imzâla da berâtını;

Bayram etsin sevincinden, adam olsun her hâlinde!

Reddedip te niyâzını, gel ağlatma zâri zâri;

Çok üzüldü bu dünyada, Sen de orda üzme bâri!

Prof. Dr. Ali Osman YÜKSEL

* Bu mısradaki lâ takne'û emri “*Ey nefisler aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümid kesmeyin!...*” meâliyle Zümer 53'üncü ayette yer alır.